مشترک الورود بودن اشکال کثرت اشتباه مسلمین در طول تاریخ، حتی طبق مبنای ابتعاد قمر از شمس

اشکالی را هم که عرض کردم ممکن بود روی قضیه شرطیه بیاید، بر ابتعاد قمر از شمس هم وارد است. روی آن هم تأمل کنید. یعنی اشکالی که گفتم مهم است، به همان بیانی که عرض کردم به بُعد وارد می‌شود. نمی‌دانم توجه کردید یا نه. یعنی وقتی می‌گوییم یک بعد خاصی هست، آن بعد خاص چه قدر است؟ می‌گویید با چشم عادی ببینیم، اگر تلسکوپ نبود نمی‌دیدیم، اما قید آن این بود که آن را با تلسکوپ پیدا کنیم و بعد همه ببینند. بر فرضی که محال نباشد. در اینجا همه دیدند، خب آن ابتعاد شده یا نشده؟! شما می‌گویید یک بعدی موضوع اصلی است. مانند حد ترخص. خب کدام بعد؟ الآن همه می‌بینند اما اگر تلسکوپ نبود نمی‌دیدند. روی مبنای شما آن بعد شده یا نشده؟ این اشکال به آن هم وارد است.

شما بحث را پی بگیرید. به‌خصوص مبادی نجوم و هیئت را. اگر عمری بود انشاءالله بعد.

شاگرد: آقای سیستانی با این پیش‌فرض که موضوع، هلالی است که هر بلدی ببیند، به «رأوه» نگاه می‌کنند، بعد «یغم» را به‌گونه‌های قید هلال می‌گیرند که اگر در جای دیگری دیدند، این روایت شامل آن نمی‌شود.

استاد: این اندازه را من هم عرض کردم. یعنی اطلاق را از دست آقای خوئی می‌گیرد. یک جوری اطلاق را زنده کنید. آقای جواهری نمی‌دانم چطور جواب داده‌اند.

شاگرد۲: به اطلاق مفهوم ذیل تمسک نمی‌کنید؟

استاد: اطلاق مفهوم ذیل، زمانی است که سؤال تنها مورد باشد و مورد مخصص نیست. اما وقتی سؤال از مشکلی است که جواب دارد آن مشکل را برطرف می‌کند، ذیل اصلاً اطلاق ندارد. یعنی صدر و ذیل کلام با هم تشکیل اطلاق می‌دهد. قرینه داخلیه اصلاً از اصل تشکیل اطلاقش صارف است.

شاگرد: اگر قضیه شخصیه بود درست است. اما اگر قضیه کلیه است به‌صورت کلی می‌گویند.

استاد: ببینید احتمالی دیگر هم هست که در روایت دیگر هست. لذا ایشان هم از لغت آوردند. «یغمّ» در اینجا اصلاً به معنا ابر نیست، بلکه به‌معنای «یشکل». یعنی چون بیست و نهم

است، احتمالش هست. نمیدانیم هست یا نیست. اگر به این صورت باشد دوباره اطلاق بر میگردد. ولذا ایشان هم سعی کردند از لغت استفاده کنند.

شاگرد۲: در ذهن من صاف نشد که اطلاق رفته است. اگر کسی به شما بگوید «اذا راءیتم الهلال» یعنی هلال این بلد، نه آن بلد، شما به او چه میفرمایید؟ شما میگویید خب گفته هلال. در اینجا هم گفته ام هلال را نمیبینیم، بعد حضرت گفته اند اگر بلد دیگری هلال را دیدهاند... . این در همان وزان است. اگر پیشفرضهای آقای سیستانی را وارد کنیم میتوانیم بگوییم روایت دارد چیزهای دیگری را میگوید اما اگر ما باشیم و این روایت، روایت نمیگوید من هلال خودم را ندیدم، بلکه میگوید من هلال را ندیدم. مثل روایت «اذا راءیتم الهلال».

استاد: اینکه قرینه داخلیه است. ایشان برای قرینه خارجیه میگویند سه شاهدی که ما گفتیم کافی است تا بگوییم این اطلاقها نباشد. سومی آنها این است: میگویند در زمان معصومین که علم غیب امام نمیخواست؛ مردمهای عادی هم میدانستند؛ اگر مقداری سر در میآوردند میفهمیدند در بلاد غربی دو ساعت دیگر هلال حلول میکند و آن را میبینند. همه این را میدانستند. اینکه مشکلی نبود. ولی میگویند خودت باید ببینی. اگر آنها کافی بود لازمهاش این است که در طول تاریخ بسیاری از صوم و افطار معصومین ومسلمین، غلط شود. این شاهد سوم ایشان است. لذا میگویند اگر در اینجا اطلاق هم باشد، آن سه شاهد کافی است تا بگوییم نمیشود اطلاق گرفت. بهخاطر اینکه آنها از این اطلاق خبر داشتند و لازمهاش این بود که نوع افطار و صوم آنها غلط در بیاید.

شاگرد: روایاتی که میگوید «منذ ثلاثین یوما» را چه کار میکنند؟

استاد: بهخاطر این است که چون ماه بیست و نه روز و نیم است؛ یعنی به سی روز کامل نمیرسد، اینجا قطع به این است که هلال، قابل رؤیت است. یعنی بعد از اینکه مضی ثلاثین شد، کسی شک نمیکند که در بلد خودش، هلال قابل رؤیت دارد. آنهایی که موضوعیت داده بودند مشکل داشتند. آقای خوئی که مشکلی ندارند. ایشان میگویند رؤیت طریقیت دارد. مضی ثلاثین چه کار میکند؟ مضی ثلاثین میگوید چطور رؤیت طریق بود؟ در اینجا هم زمان طریق است.

شاگرد: مضی منظورم نیست. یعنی چون ندیدم روزه نگرفتم، شاهد میآمد و میگفت ما سی روز پیش دیدم. یعنی الآن به عید فطر رسیدهایم و شاهد میآمد و میگفت ما یک روز قبل از شما رؤیت کردیم. در اینجا هم باید بگوییم روزههایشان غلط میشد.

استاد: اینها ندار بود. غلط شدن اصل روزه که مهم نیست. صحبت سر غلبه آن است. شما میگویید یک زمانی میگفتند «منذ رأیته»، این یک مورد است. اما اینجا هر ماه میدانیم وقتی ما هلال ندارییم شش ساعت بعد، از هلال در میآید. حال غلبههایش یا استمرارش به این صورت است. خیلی ندار است. یعنی تقریباً میتوان گفت که استمرار دارد. یعنی در اینجا که ما ندیدیم واقعا هلال ندداشتیم، اما در فاصله شش ساعت-هفت ساعت بعد اهلال میشود و آنها بهراحتی میبینند. این خیلی تفاوت میکند.

والحمد لله رب العالمین

بازبینی #1
ایجاد شده 9 مه 2026 15:35:30 توسط ... .
به روزرسانی شده 9 مه 2026 15:36:28 توسط ... .